

Cirkulärnr: 1997:102
Diariernr: 1997/1700
P-cirknr: Personalpolitik: 1997-2:31
Nyckelord: AD, jämställdhet
Handläggare: Lena Emanuelsson
Sektion/Enhet: Förhandlingssektionen
Datum: 1997-06-19
Mottagare: Kommunstyrelsen
Personalfrågor
Rubrik: Arbetsdomstolen har i dom 1997 nr 68 mellan CF och Mjölby kommun behandlat frågan om lönediskriminering enligt 18 § jämställdhetslagen skall anses föreligga
Bilagor: Arbetsdomstolens dom 1997 nr 68

Personalpolitik: 1997-2:31

Nyckelord: AD, jämställdhet

Förhandlingssektionen

1997-06-19

Lena Emanuelsson

Kommunstyrelsen
Personalfrågor

Arbetsdomstolen har i dom 1997 nr 68 mellan CF och Mjölby kommun behandlat frågan om lönediskriminering enligt 18 § jämställdhetslagen skall anses föreligga

Arbetsdomstolen meddelade den 28 maj 1997 dom i ett mål mellan Sveriges Civilingenjörersförbund, CF, och Mjölby kommun angående påstådd lönediskriminering av två kvinnliga gymnasielärare. Målets utgång innebär att kommunen är vinnande.

Bakgrund

Twisten i målet rör frågan om de båda gymnasielärarna Ingrid Eke-Göransson och Birgitta Granath varit utsatta för otillåten könsdiskriminering enligt 18 § jämställdhetslagen (lönediskriminering) genom att kommunen gav Ingrid Eke-Göransson resp Birgitta Granath lägre lön än Bertil Eriksson som även han var anställd som gymnasielärare i kommunen.

CF ansåg att det arbete Ingrid Eke-Göransson, Birgitta Granath och Bertil Eriksson utfört under den ovan angivna tiden var att betrakta som lika eller likvärdigt. Förbundet gjorde gällande att kvinnorna var utsatta för lönediskriminering då de under den aktuella tiden hade lägre lön än Bertil Eriksson.

Kommunens inställning var att skillnaderna i lönesättningen mellan å ena sidan Bertil Eriksson och å andra sidan Ingrid Eke-Göransson och Birgitta Granath hade sin grund i skillnader i arbetstagarnas sakliga förutsättningar.

CF yrkade ekonomiskt och allmänt skadestånd. Parterna yrkade ersättning för sina rättegångskostnader.

I målet är ostridigt att de aktuella arbetstagarna har utfört arbete som varit att betrakta som lika eller i vart fall likvärdigt. Domstolen har alltså endast

haft att pröva frågan om arbetsgivaren kan visa att löneskillnaderna beror på skillnader i arbetstagarnas sakliga förutsättningar för arbetet.

Arbetsdomstolen

Arbetsdomstolen har prövat förhållandet dels vid anställningstillfället, dels fr o m 1 januari 1996 då löneöversynsförhandlingar ägt rum.

Arbetsdomstolen uttalar att det befinns klarlagt att Bertil Eriksson fått en högre lön än Ingrid Eke-Göransson och Birgitta Granath vid anställningstillfället av den orsaken att kommunen förväntade sig att han besatt en högre kompetens på dataområdet. Lönesättningen var därför sakligt grundad.

Före nästa löneöversynsförhandlingstillfälle i januari 1996 hade kommunen gjort bedömningen att Bertil Eriksson inte hade så mycket högre datakompetens som man hade förväntat sig. Det fanns därför anledning för kommunen att minska löneskillnaden. Detta skedde också och AD fann att den löneskillnad som därefter kvarstod måste betraktas som sakligt grundad.

I domen gör arbetsdomstolen uttalanden om betydelsen av att överenskommelse om lön träffats i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter. AD påminner om uttalanden i förarbetena till jämställdhetslagen (prop 1990/91:113 s 61) där det sägs att det är en gammal tradition på svensk arbetsmarknad att lönerna i kollektivavtalsreglerade förhållanden bestäms genom förhandlingar mellan parterna på arbetsmarknaden. Det är också en vägledande princip för jämställdhetslagen att de kollektivavtalslutande parterna på arbetsmarknaden i så stor utsträckning som möjligt ska finna lösningar på gemensamma problem. En prövning av resultatet av parternas förhandlingar kan självklart ske. Även EG-domstolen har gjort uttalanden kring betydelsen av att lönen bestämts mellan kollektivavtalsparter vid bedömningen av om det förekommit en otillåten könsdiskriminering eller inte.

I det nu aktuella fallet hade CF inte vid löneöversynstillfället fört något resonemang om eller lagt yrkanden utifrån att man ansåg att det förekom otillåten könsdiskriminering. Tvärtom yrkade CF vid förhandlingen på ett högre lönepåslag för Bertil Eriksson än vad kommunen föreslog. Detta förklarar CF med att man menar att om arbetsgivaren gjort sig skyldig till lönediskriminering så ska detta rättas till med pengar utöver de som finns till förfogande att fördela i löneöversynsförhandlingen. Kommunen har uppgett att lönerna till de tre aktuella lärarna bestämdes i enighet mellan de förhandlande parterna med utgångspunkt i de grundläggande, könsneutrala principer för lönesättning som gäller enligt det centrala kollektivavtalet. AD konstaterar att frågan om lönediskriminering inte varit aktuell vid förhandlingstillfället utan vad det handlade om var att revidera de då utgående lönerna utifrån de aktuella förhållandena.

AD konstaterar att vid tillämpningen av likalönsbestämmelsen måste de omständigheter som arbetsgivaren åberopar framstå som sakliga och kunna övertyga en utomstående bedömare om att grunden för arbetsgivarens handlande i lönefrågan verkligen inte varit de berörda arbetstagarnas kön.

Kommentar

Domen visar åter på betydelsen av att kommunen i sin lönepolitik lagt fast en lönestruktur samt klargjort enligt vilka kriterier den individuella lönen sätts. Detta är av avgörande betydelse för kommunens möjligheter att sakligt motivera löneskillnader.

AD gör i domen uttalanden kring förfarandet vid tillsättningen av Bertil Eriksson. Beträffande lönesättningen av Bertil Eriksson uttalar AD att det måste ses som sakligt grundat att kommunen fäste särskilt avseende vid hans aktuella erfarenheter från databranschen. Att marknaden haft en påverkan på lönesättningen anses alltså här befogat.

När det gäller själva tjänstetillsättningen menar AD att kommunens utredning är oklar. Det finns anledning att i detta sammanhang påminna om viktigen av att man vid en tjänstetillsättning dokumenterar de bedömningar som gjorts, inte minst med tanke på lönefrågan.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Förhandlingssektionen

Markus Gustafsson

Lena Emanuelsson

Bilagor

Arbetsdomstolens dom 1997 nr 68